

СУД ЕЎРАЗІЙСКАГА ЭКАНАМІЧНАГА САЮЗА

КАНСУЛЬТАТЫЎНАЕ ЗАКЛЮЧЭННЕ

14 красавіка 2025 года

горад Мінск

Вялікая калегія Суда Еўразійскага эканамічнага саюза ў складзе: старшынствуючага Старшыні Суда Дронава А.А., суддзі-дакладчыка Кішкембаева А.Б., суддзяў Ажыбраімавай А.М., Айрыян Э.У., Аляксандрава Д.П., Забары А.А., Ісмаілава Е.Ж., Кайыпава М.Т., Паўлавай Н.У., Туняяна А.Г., пры сакратару судовага пасяджэння Алпысбай А.Б., даследаваўшы матэрыялы справы, заслухаўшы суддзю-дакладчыка, кіруючыся пунктамі 46, 50, 68, 69, 73–75, 96 Статута Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, артыкуламі 14, 72, 85 Рэгламенту Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, прадастаўляе Кансультатыўнае заключэнне па заяве Шчур-Трухановіч Ліліі Васільеўны аб растлумачэнні палажэнняў Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года, звязаных з працоўнымі праваадносінамі.

I. Пытанні заяўніка

1. Грамадзянка Расійскай Федэрацыі Л. В. Шчур-Трухановіч (далей – заяўнік), якая займае пасаду Дырэктара Прававога дэпартамента Еўразійскай эканамічнай камісіі (далей – ЕЭК, Камісія), на падставе пункта 46 Статута Суда Еўразійскага эканамічнага саюза (Дадатак № 2 да Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе; далей – Статут) звярнулася ў Суд Еўразійскага эканамічнага саюза (далей – Суд) па растлумачэнне палажэнняў Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе (далей – Дагавор), звязаных з працоўнымі адносінамі службовых асоб Камісіі.

Паводле меркавання заяўніка, нормы права Еўразійскага эканамічнага саюза (далей – Саюз, ЕАЭС) не дазваляюць адназначна вызначыць, ці сумяшчаецца ажыццяўленне працоўнай дзейнасці ў якасці службовай асобы ЕЭК з адначасовым знаходжаннем у рэестры суддзяў

Эканамічнага Суда Садружнасці Незалежных Дзяржаў (далей адпаведна – Рэестр суддзяў, Суд СНД) і ажыццяўленнем дзейнасці ў якасці суддзі гэтага суда.

Як службовая асоба пастаянна дзеючага органа Саюза, заяўнік у парадку пункта 46 Статута просіць растлумачыць:

1. Ці можа службовая асоба ЕЭК з улікам прадугледжаных Дагаворам патрабаванняў і абмежаванняў ажыццяўляць дзейнасць у якасці суддзі Суда СНД або суддзі іншага міжнароднага суда *ad hoc*?

2. Ці з’яўляецца для службовых асоб Камісіі дзейнасць у якасці суддзі Суда СНД або суддзі іншага міжнароднага суда *ad hoc* «працай» або «іншай аплачальнай дзейнасцю» ў разуменні пунктаў 35 і 56 Палажэння аб Камісіі і ці прадугледжвае такая дзейнасць прымяненне якіх-небудзь абмежаванняў, прадугледжаных Дагаворам?

3. Ці адносіцца ўказаная дзейнасць да відаў дзейнасці, указаных у пунктах 35 і 56 Палажэння аб Камісіі, а менавіта, да выкладчыцкай, навуковай або іншага творчай дзейнасці?

2. У рамках падрыхтоўкі справы да разгляду Судом у парадку артыкула 75 Рэгламенту Суда Еўразійскага эканамічнага саюза (далей – Рэгламент) былі накіраваны запыты ў вышэйшыя судовыя органы, у органы канстытуцыйнага кантролю, у ЕЭК, у Суд СНД, на якія былі атрыманы адказы і матэрыялы.

II. Вывады Суда

3. Кіруючыся пунктам 50 Статута, Вялікая калегія Суда пры ажыццяўленні правасуддзя, у тым ліку растлумачэнні палажэнняў Дагавора, прымяняе агульнапрызнаныя прынцыпы і нормы міжнароднага права, Дагавор, міжнародныя дагаворы ў рамках Саюза, рашэнні і распараджэнні органаў Саюза, міжнародны звычай як доказ усеагульнай практыкі, прызнанай у якасці прававой нормы.

У адпаведнасці з артыкулам 31 Венскай канвенцыі аб праве міжнародных дагавораў ад 23 мая 1969 года міжнародны дагавор павінен тлумачыцца добрасумленна ў адпаведнасці са звычайным значэннем, якое неабходна надаваць тэрмінам дагавора ў іх кантэксце, а таксама з улікам аб’екта і мэт дагавора.

4. Грунтуючыся на сістэмным тлумачэнні палажэнняў пункта 2 артыкула 8 і пункта 2 артыкула 19 Дагавора, главы IV «Кампетэнцыя Суда» Статута, главы VIII «Судаводства па справах аб растлумачэнні» Рэгламенту, Вялікая калегія Суда канстатуе наяўнасць у яго паўнамоцтваў па растлумачэнні палажэнняў Дагавора, міжнародных дагавораў у рамках Саюза і рашэнняў органаў Саюза, звязаных з працоўнымі праваадносінамі. Таксама Вялікая калегія Суда зыходзіць з таго, што растлумачэнне Судом палажэнняў адпаведных міжнародных

дагавораў і актаў, якія складаюць права Саюза, уяўляе сабой раскрыццё Судом зместу і выяўленне сэнсу канкрэтных нормаў, па якіх патрабуецца растлумачэнне.

Прадметам гэтага Кансультатыўнага заключэння з'яўляецца растлумачэнне палажэнняў Дагавора, перш за ўсё, пунктаў 35 і 56 Палажэння аб Еўразійскай эканамічнай камісіі (Дадатак № 1 да Дагавора; далей – Палажэнне аб ЕЭК), якія ўстанаўліваюць патрабаванні, абмежаванні і забароны ў дачыненні да службовых асоб Камісіі, у кантэксце вызначэння таго, у якой меры гэтыя патрабаванні, абмежаванні і забароны перашкаджаюць прызначэнню (выбранню) службовай асобы Камісіі ў Рэестр суддзяў і ажыццяўленню ёй дзейнасці ў якасці суддзі Суда СНД, суддзі іншага міжнароднага суда *ad hoc*.

5. Вялікая калегія Суда пры гэтым адзначае, што нормы міжнароднага права, якія рэгулююць дзейнасць Суда СНД, не з'яўляюцца для Суда Саюза ў гэтай справе прымяняльным правам у сэнсе пункта 50 Статута і ўлічваюцца ў якасці датычных справы фактычных акалічнасцей. Растлумачэнне гэтых міжнародна-прававых нормаў выходзіць за межы кампетэнцыі Суда Саюза.

6. Згодна з абзацам чацвёртым артыкула 2 Дагавора грамадзяне дзяржаў-членаў, прызначаныя на пасады дырэктараў дэпартаменту Камісіі, з'яўляюцца службовымі асобамі. У адпаведнасці з пунктам 2 Палажэння аб сацыяльных гарантыях, прывілеях і імунітэтах у Еўразійскім эканамічным саюзе, якое складае Дадатак № 32 да Дагавора (далей – Палажэнне аб прывілеях і імунітэтах), і пунктам 56 Палажэння аб ЕЭК службовыя асобы з'яўляюцца міжнароднымі служачымі Саюза. Дагавор прадугледжвае шэраг патрабаванняў і накладвае на міжнародных служачых Саюза шэраг забарон і абмежаванняў.

Так, у адпаведнасці з указанымі вышэй нормамі службовыя асобы пры выкананні сваіх паўнамоцтваў (выкананні службовых абавязкаў) не павінны запытваць або атрымліваць указанні ад органаў дзяржаўнай улады або афіцыйных асоб дзяржаў-членаў, а таксама ад улад дзяржаў, якія не з'яўляюцца членамі Саюза. Яны таксама павінны ўстрымлівацца ад усякіх дзеянняў, несумяшчальных з іх статусам міжнародных служачых.

З прычыны гэтых забарон службовая асоба, сярод іншага, не павінна атрымліваць і запытваць указанні, здольныя паўплываць на незалежнае і эфектыўнае выкананне ёй службовых абавязкаў, як ад органаў дзяржаўнай улады дзяржаў-членаў і іх афіцыйных асоб, так і ад любых іншых асоб.

У адпаведнасці з пунктам 3 Палажэння аб ЕЭК кожная дзяржава-член, у сваю чаргу, абавязваецца няўхільна паважаць міжнародны характар паўнамоцтваў службовых асоб і не аказваць на іх уплыў пры

выкананні імі службовых абавязкаў.

Вялікая калегія Суда, улічваючы вышэйпададзенае, адзначае, што ў Дагаворы ў дачыненні да міжнародных служачых Саюза атрымаў замацаванне агульнапрызнаны ў міжнароднай практыцы прынцып незалежнасці міжнароднай грамадзянскай службы, які прадугледжвае ў тым ліку неабходнасць стварэння ўмоў для незалежнага і эфектыўнага выканання міжнароднымі служачымі іх службовых абавязкаў.

Добрасумленнае выкананне службовымі асобамі сваіх абавязкаў, якія вынікаюць з гэтага прынцыпу, яго павага і захаванне ўсімі дзяржавамі-членамі і органамі Саюза ўяўляе сабой абавязковую ўмову функцыянавання інстытута міжнароднай службы Саюза, эфектыўнага выканання ім сваіх функцый як міжнароднай арганізацыі рэгіянальнай эканамічнай інтэграцыі.

7. Норма, якая абавязвае службовую асобу Камісіі ўстрымлівацца ад дзеянняў, несумяшчальных з яе статусам міжнароднага служачага, носіць агульны характар і прадугледжвае, што службовая асоба абавязана праяўляць асаблівую абачлівасць як пры выкананні сваіх паўнамоцтваў, так і ў пазаслужбовых адносінах, у тым ліку павінна пазбягаць канфлікту інтарэсаў і неэтычных паводзін, што наносіць урон аўтарытэту Саюза.

Абавязак кожнай службовай асобы Камісіі прымаць меры да ўрэгулявання або прадухілення канфлікту інтарэсаў, які ўзнік або можа ўзнікнуць з прычыны наяўнасці ў яе асабістай зацікаўленасці, прама прадугледжаны пункт 61 Палажэння аб ЕЭК і падлягае добрасумленнаму выкананню міжнародным служачым на працягу ўсяго тэрміну дзеяння сваіх паўнамоцтваў.

8. Агульнае патрабаванне, устаноўленае пунктам 2 Палажэння аб прывілеях і імунітэтах, канкрэтызуецца ў пункце 23 гэтага Палажэння, пунктах 35–38, 56 Палажэння аб ЕЭК.

Згодна з пунктам 23 Палажэння аб прывілеях і імунітэтах службовыя асобы не маюць права займацца прадпрымальніцкай і любой іншай дзейнасцю ў інтарэсах асабістай выгады або выгады іншых асоб, за выключэннем навуковай, творчай і выкладчыцкай дзейнасці.

У адпаведнасці з пунктам 38 Палажэння аб ЕЭК на службовых асоб Камісіі распаўсюджваюцца абмежаванні, устаноўленыя яго пунктамі 35–37.

Згодна з пунктамі 35, 38 Палажэння аб ЕЭК службовыя асобы не маюць права сумяшчаць працу ў Камісіі з іншай працай або займацца іншай аплачальнай дзейнасцю, акрамя выкладчыцкай, навуковай або іншай творчай дзейнасці на працягу ўсяго тэрміну дзеяння сваіх паўнамоцтваў. Норма аналагічнага зместу ўстаноўлена ў абзацы чацвёртым пункта 56 Палажэння аб ЕЭК.

9. Улічваючы вышэйпададзенае, Вялікая калегія Суда прыходзіць да заключэння, што пункт 23 Палажэння аб прывілеях і імунітэтах,

пункты 35–38 і 56 Палажэння аб ЕЭК у іх узаемасувязі ўстанаўліваюць забарону на:

- а) сумяшчэнне службовай асобай працы ў Камісіі з іншай працай;
- б) ажыццяўленне службовай асобай прадпрымальніцкай, іншай аплачвальнай дзейнасці, дзейнасці ў інтарэсах асабістай выгады або выгады для іншых асоб;
- в) здзяйсненне службовай асобай дзейнасці і ажыццяўленне дзеянняў (бяздзейнасці), пералічаных у падпунктах 1–8 пункта 36 і пункце 37 Палажэння аб ЕЭК.

Што датычыцца не забароненых Дагаворам відаў дзейнасці службовай асобы, то яны самі па сабе не з’яўляюцца аб’ектыўна несумяшчальнымі са статусам міжнароднага служачага.

Узнікненне (наяўнасць) магчымага канфлікту інтарэсаў падлягае ўстанаўленню ў кожным канкрэтным выпадку ў адпаведнасці з прымяняльнымі прававымі нормаў. Зыходзячы з пункта 2 Палажэння аб прывілеях і імунітэтах у яго ўзаемасувязі з пунктам 61 Палажэння аб ЕЭК, службовая асоба Камісіі абавязана прымаць меры па папярэджанні або ўрэгуляванні канфлікту інтарэсаў.

10. Аналіз згаданых вышэй палажэнняў Дагавора таксама дазваляе заключыць, што Дагавор не ўстанаўлівае поўнай забароны на ажыццяўленне службовай асобай прафесійнай або іншай аплачвальнай дзейнасці акрамя выканання абавязкаў міжнароднага служачага (далей – «знешняя дзейнасць»). Дагавор прадугледжвае такую магчымасць, але ў абмежаваных ім граніцах. Крытэрыем іх устанаўлення з’яўляецца магчымасць забяспечваць незалежнае і эфектыўнае выкананне міжнародным служачым ускладзеных на яго службовых абавязкаў у інтарэсах Саюза.

Такое тлумачэнне палажэнняў Дагавора, якія рэгулююць статус міжнародных служачых Саюза, адпавядае падыходу, што атрымаў шырокае прызнанне ў практыцы іншых міжнародных арганізацый, у тым ліку замацаванаму ў пунктах 45, 46 і 47 «Стандартаў паводзін для міжнароднай грамадзянскай службы», падрыхтаваных Кансультатыўным саветам па міжнароднай грамадзянскай службе і адобраных без галасавання рэзалюцыяй 67/257 Генеральнай Асамблеі Арганізацыі Аб’яднаных Нацый.

11. Вялікая калегія Суда лічыць, што з мэтай прадастаўлення адказаў на пытанні заяўніка неабходна ўсведамленне зместу паняццяў «іншая праца» і «іншая аплачвальная дзейнасць», якія выкарыстоўваюцца ў пункце 35 і абзацы чацвёртым пункта 56 Палажэння аб ЕЭК.

Вялікая калегія Суда пры гэтым канстатуе, што ў частцы, якая датычыцца ўстаноўленай Дагаворам у дачыненні да службовых асоб

забароны на сумяшчэнне працы ў Камісіі з іншай працай, значэнне паняцця «іншая праца» ў Дагаворы і іншых актах Саюза не раскрываецца. Разам з тым тэрмін «праца» неаднаразова выкарыстоўваецца ў пункце 35 і абзацы чацвёртым пункта 56 Палажэння аб ЕЭК у розных фармулёўках – «у перыяд працы», «праца ў Камісіі», «іншая праца».

Акрамя таго, пункт 54 Палажэння аб ЕЭК прадугледжвае, што «прыём на працу службовых асоб і супрацоўнікаў Камісіі ажыццяўляецца ў адпаведнасці з артыкулам 9 Дагавора». Згодна з пунктам 1 гэтага артыкула права на займанне пасады ў структурных падраздзяленнях пастаянна дзеючых органаў Саюза маюць грамадзяне дзяржаў-членаў, у якіх ёсць адпаведная профільная адукацыя і вопыт працы. Пры гэтым згодна з абзацам пятым пункта 54 Палажэння аб ЕЭК з дырэктарамі дэпартаментаў Камісіі і іх намеснікамі працоўныя дагаворы (кантракты) заключаюцца на тэрмін, які не перавышае тэрмін работы Калегіі Камісіі, сфарміраванай у адпаведнасці з пунктам 33 гэтага Палажэння.

Вялікая калегія Суда, улічваючы вышэйпададзенае, лічыць, што ў адпаведнасці з агульным правілам тлумачэння міжнародных дагавораў, якое прыводзіцца ў пункце чацвёртым гэтага Кансультатыўнага заключэння, палажэнні Дагавора павінны тлумачыцца ў адпаведнасці са звычайным значэннем, якое неабходна надаваць тэрмінам «праца [службовай асобы ЕЭК]» і «іншая праца» ў іх кантэксце, што ўключае тэкст дагавора, яго прэамбулу і дадаткі, а таксама з улікам аб'екта і мэт Дагавора.

Нарматыўная канструкцыя («сумяшчаць працу ў Камісіі з іншай працай»), што выкарыстоўваецца ў пункце 35 і абзацы чацвёртым пункта 56 Палажэння аб ЕЭК, а таксама кантэкст, у якім ва ўказаных структурных элементах прымяняецца тэрмін «праца», дае падставы меркаваць, што фармулёўка «іншая праца» азначае працоўную дзейнасць службовай асобы Камісіі ў іншага, чым Камісія, працадаўцы.

Паколькі ў адпаведнасці з артыкулам 6 Дагавора права Саюза складае адзіную сістэму, паняцці і тэрміны, якія выкарыстоўваюцца ў актах права Саюза, згодна з агульным правілам павінны прымяняцца ў адзіным значэнні (пункт 9 Кансультатыўнага заключэння ад 13 лістапада 2024 года па справе Р-3/24). Выкарыстанне ў межах аднаго сказа ў пунктах 35 і 56 Палажэння аб ЕЭК паняццяў «праца», «праца ў Камісіі», «іншая праца» прыводзіць да вываду аб падабенстве іх сутнасных характарыстык.

Акрамя таго, раней Вялікая калегія Суда давала растлумачэнне тэрміна «перыяд працы» для мэт пунктаў 53 і 54 Палажэння аб прывілеях і імунітэтах (пункт 19 Кансультатыўнага заключэння ад 28 сакавіка 2024 года па справе Р-2/24), з якога таксама відаць, што праца ў Камісіі – гэта

працоўная дзейнасць службовых асоб і супрацоўнікаў Камісіі на падставе заключаных з імі працоўных дагавораў (кантрактаў).

Выкладзенае ўлічвае і палажэнні абзацаў чацвёртага і чатырнацатага артыкула 2 Дагавора, а таксама пунктаў 39, 54 Палажэння аб ЕЭК, рашэння Савета Еўразійскай эканамічнай камісіі ад 12 лістапада 2014 года № 99 «Пытанні замяшчэння пасад у Еўразійскай эканамічнай камісіі», згодна з якімі праца службовых асоб Камісіі ажыццяўляецца на аснове працоўных дагавораў (кантрактаў). Гэта адпавядае таксама прававым пазіцыям, раней сфармуляваным Судом пры растлумачэнні палажэнняў дагавораў і актаў, якія складаюць права Саюза і рэгулююць працоўныя адносіны (напрыклад, палажэнням пункта 11 Кансультацыўнага заключэння ад 11 снежня 2017 года па справе Р-5/17 аб тым, што выкананне работнікам працоўных абавязкаў прадугледжвае наяўнасць працоўных адносін паміж ім і працадаўцам, а таксама наяўнасць пагаднення аб асабістым выкананні работнікам за плату сваёй працоўнай функцыі).

12. Паводле меркавання Вялікай калегіі Суда, аснова дзейнасці дазваляе размежаваць «працу» і «іншую аплачвальную дзейнасць» для мэт прававога рэгулявання пунктаў 35 і 56 Палажэння аб ЕЭК. Пры гэтым паняцце «аплачвальная дзейнасць» можа ахопліваць віды дзейнасці, што выходзяць за межы, якія рэгулююцца нормамі працоўнага права, і, адпаведна, уяўляе для мэт пунктаў 35 і 56 Палажэння аб ЕЭК больш агульную чым «праца» катэгорыю.

Фармулёўка аб забароне «сумяшчаць працу ў Камісіі з іншай працай або займацца іншай аплачвальнай дзейнасцю», што выкарыстоўваецца ў пункце 35 і абзацы чацвёртым пункта 56 Палажэння аб ЕЭК, указвае на агульны крытэры, уласцівы як «іншай працы», так і «іншай дзейнасці» – і адна, і другая дзейнасць, якая забараняецца для службовай асобы Камісіі, характарызуецца наяўнасцю аплаты.

Што датычыцца ажыццяўлення службовай асобай Камісіі дзейнасці, за якую аплата ёй не налічваецца (гэта значыць на безаплатнай аснове), то ўказаныя палажэнні Дагавора абмежаванняў на гэта не ўтрымліваюць.

13. Вялікая калегія Суда канстатуе, што пад «працай у Камісіі», згодна з агульным правілам, неабходна разумець ажыццяўленне службовай асобай Камісіі ў адпаведнасці з працоўным дагаворам (кантрактам) аплачвальнай прафесійнай працоўнай дзейнасці па выкананні абавязкаў міжнароднага служачага Саюза на працягу ўстаноўленага тэрміну, на пастаяннай аснове і на ўмовах поўнай занятасці.

Несумяшчальнай з працай службовай асобы Камісіі будзе з'яўляцца «іншая праца», якая прадугледжвае, як правіла, ажыццяўленне

працоўнай дзейнасці пры супастаўных умовах, у тым ліку за плату, па пагадненні з любым працадаўцам, іншым чым Камісія.

Вялікая калегія Суда ў межах сваёй кампетэнцыі лічыць, што няма дастатковых, заснаваных на тэксце Дагавора падстаў разглядаць у якасці «іншай працы», у дачыненні да якой дзейнічае ўстаноўленая Дагаворам забарона на сумяшчэнне, знаходжанне службовай асобы Камісіі ў Рэестры суддзяў і яе дзейнасць у якасці суддзі Суда СНД.

Пры гэтым палажэнне Дагавора, якое забараняе службовай асобе ЕЭК сумяшчаць працу ў Камісіі з іншай працай, карэспандуе яе абавязкі як міжнароднага служачага прыкладаць усе намаганні да выканання ёй службовых абавязкаў на высокім прафесійным узроўні і з максімальнай аддачай.

Вялікая калегія Суда ў сувязі з гэтым лічыць слушным спаслацца на прававую пазіцыю, што атрымала адлюстраванне ў рашэнні 1550 Адміністрацыйнага трыбунала Міжнароднай арганізацыі працы (МАП), у якім ён паказаў, што «галоўны абавязак міжнароднага грамадзянскага служачага заключаецца ў тым, каб поўнацэнна прысвяціць сваю энергію і здольнасці працы ў арганізацыі, у якой ён служыць. Удзел у дзейнасці, якая выклікае празмерную ўцечку рэсурсаў, часу і энергіі, не дапускаецца».

Вялікая калегія Суда адзначае, што пазіцыя, выкладзеная ў пісьме Старшыні Калегіі ЕЭК (які выступае ў працоўных адносінах з заяўнікам у якасці прадстаўніка наймальніка) у адказ на запыт Суда, таксама адпавядае выкладзенаму вышэй падыходу.

14. Вялікая калегія Суда адзначае, што выкладчыцкая, навуковая або іншая творчая дзейнасць службовай асобы Камісіі (незалежна ад таго, ці з'яўляецца яна аплачвальнай) пунктам 35 і абзацам чацвёртым пункта 56 Палажэння аб ЕЭК не забараняецца.

Указанае выключэнне з забароны, устаноўленай пунктамі 35, 38 і 56 Палажэння аб ЕЭК, аднак, не мае прававога значэння ў кантэксце ацэнкі сумяшчальнасці працы службовай асобы ў Камісіі з дзейнасцю ў якасці суддзі Суда СНД. Нягледзячы на тое, што акты права Саюза не ўтрымліваюць азначэнне паняцця «выкладчыцкая, навуковая або іншая творчая дзейнасць», ажыццяўленне міжнароднага правасуддзя, паводле меркавання Вялікай калегіі Суда, з'яўляецца асобым відам прафесійнай дзейнасці, які з пункту гледжання яе мэт, характару і зместу, кваліфікацыйных патрабаванняў да асоб, якія ажыццяўляюць правасуддзе, і іх прававога статусу не можа быць аднесена да катэгорыі навуковай, выкладчыцкай або іншай творчай дзейнасці ў іх звычайна прымяняльным значэнні.

15. Вялікая калегія Суда канстатуе, што адказ на пытанні заяўніка прадугледжвае суаднясенне патрабаванняў, забарон і абмежаванняў,

устаноўленых у дачыненні да службовых асоб ЕЭК як міжнародных служачых Саюза, з палажэннямі міжнародных пагадненняў, што вызначаюць прававы статус, парадак і ўмовы дзейнасці Суда СНД, які пасля ўступлення ў сілу Пратакола ад 13 верасня 2017 года аб унясенні змяненняў у Пагадненне аб статусе Эканамічнага Суда Садружнасці Незалежных Дзяржаў ад 6 ліпеня 1992 года (далей адпаведна – Пратакол, Пагадненне) з пастаянна дзеючага органа міжнароднага правасуддзя пераўтвораны яго дзяржавамі-ўдзельніцамі ў міжнародны суд, што ажыццяўляе сваю дзейнасць па разглядзе канкрэтных спраў у фармаце *ad hoc* (артыкул 3.2 Пагаднення).

16. Вялікая калегія Суда ў гэтай сувязі адзначае, што статус, паўнамоцтвы і парадак дзейнасці Суда СНД устаноўлены артыкулам 32 Статута Садружнасці Незалежных Дзяржаў, прынятага Рашэннем Савета кіраўнікоў дзяржаў СНД 22 студзеня 1993 года, Палажэннем аб Эканамічным Судзе Садружнасці Незалежных Дзяржаў (далей – Палажэнне аб Судзе СНД), якое зацверджана і складае неад’емную частку Пагаднення, а таксама Рэгламентам Эканамічнага Суда Садружнасці Незалежных Дзяржаў, зацверджаным Пастановай яго Пленума № 2 ад 15 чэрвеня 2023 года (далей – Рэгламент Суда СНД).

Згодна з пунктам 7 дзеючай рэдакцыі Палажэння аб Судзе СНД Рэстр суддзяў фарміруецца з ліку асоб, якія з’яўляюцца спецыялістамі высокай кваліфікацыі ў галіне міжнароднага права, адпавядаюць патрабаванням, якія, як правіла, прад’яўляюцца для прызначэння на вышэйшыя судовыя пасады або кіруючыя пасады дзяржаўнай службы ў галіне права. Судзі Суда СНД выбіраюцца (прызначаюцца) у Рэстр суддзяў тэрмінам на дзесяць гадоў у парадку, прадугледжаным у дзяржавах-удзельніцах. Уключэнне ў Рэстр суддзяў адбываецца на падставе паведамлення аб выбарні (прызначэнні) суддзяў, якое накіроўваецца дзяржавай-удзельніцай у Суд СНД.

17. Прызначэнне (выбранне) той або іншай асобы ў Рэстр суддзяў само па сабе не цягне за сабой абавязак спынення яе працоўных адносін па асноўным месцы працы; пераезд і / або пастаяннае знаходжанне ў месцы знаходжання Суда СНД; безумоўнасць яе ўдзелу ў разглядзе канкрэтных судовых спраў або прызначэння ў судовую палату для такога разгляду; яе ўдзелу ў пасяджэннях Пленума – кіруючага органа Суда СНД.

18. Згодна з пунктам 13 Палажэння аб Судзе СНД судзі, уключаемаму ў Рэстр суддзяў, за разгляд кожнай канкрэтнай справы выплачваецца ўзнагароджанне, калі ён не з’яўляецца асобай, якой такое ўзнагароджанне не можа быць выплачана ў сувязі з яе асноўнай працай (службай).

Паколькі Дагавор прама забараняе ажыццяўленне службовай

асобай Саюза іншай аплачвальнай дзейнасці, за выключэннем выкладчыцкай, навуковай і іншай творчай дзейнасці, службовая асоба, уключаная ў Рэестр суддзяў, будзе ажыццяўляць дзейнасць суддзі СНД толькі на безаплатнай аснове.

19. Вялікая калегія Суда, прымаючы пад увагу вышэйпададзенае, прыходзіць да наступнага заключэння.

Суд СНД у адпаведнасці з яго ўстаноўчымі актамі ўяўляе сабой орган міжнароднага правасуддзя, створаны дзяржавамі-ўдзельніцамі для вырашэння міждзяржаўных спрэчак эканамічнага характару, забеспячэння аднастайнага тлумачэння і прымянення міжнародных дагавораў па эканамічных пытаннях, прынятых у рамках Садружнасці Незалежных Дзяржаў, і іншых актаў Садружнасці, які дзейнічае ў фармаце *ad hoc*.

Знаходжанне той або іншай асобы ў Рэестры суддзяў і яе ўдзел на безаплатнай аснове ў дзейнасці Суда СНД у якасці яго суддзі, за выключэннем выпадку выбарання Старшынёй Суда СНД, не з'яўляецца «іншай працай» у сэнсе пунктаў 35, 38 і 56 Палажэння аб ЕЭК.

Паколькі прызначаныя (выбраныя) у Рэестр суддзяў асобы ў выпадку ажыццяўлення імі дзейнасці ў якасці суддзі Суда СНД дзейнічаюць у агульных інтарэсах дзяржаў – удзельніц Пагаднення, іх дзейнасць не можа лічыцца «дзейнасцю, якая ажыццяўляецца ў інтарэсах асабістай выгады або выгады іншых асоб» (пункт 23 Палажэння аб прывілеях і імунітэтах).

Неаплачвальная дзейнасць (г.зн. на безаплатнай аснове) у якасці суддзі Суда СНД *ad hoc* не забараняецца пунктам 35 і абзацам чацвёртым пункта 56 Палажэння аб ЕЭК. Пры гэтым такая дзейнасць не адносіцца да выкладчыцкай, навуковай або іншай творчай дзейнасці.

20. У астатнім ацэнка канкрэтных акалічнасцей, якія маюць дачыненне да вызначэння магчымасці сумяшчэння заяўнікам працы на пасадзе Дырэктара Прававога дэпартамента Камісіі з удзелам у дзейнасці Суда СНД, або фактычных акалічнасцей, якія датычацца гэтага, выходзіць за межы паўнамоцтваў Суда.

Вялікая калегія Суда таксама не лічыць магчымым даваць *in abstracto* ацэнку дапушчальнасці, з пункту гледжання Дагавора, сумяшчэння працы службовай асобы Камісіі з выкананнем ёю функцый суддзі іншага міжнароднага суда *ad hoc*.

21. На падставе вышэйпададзенага Вялікая калегія Суда прадастаўляе наступнае растлумачэнне:

21.1. Нормы пункта 35 і абзаца чацвёртага пункта 56 Палажэння аб ЕЭК не ўтрымліваюць прамой забароны на прызначэнне (выбранне) службовай асобы Камісіі ў рэестр суддзяў Суда СНД і ажыццяўленне ёю неаплачвальнай дзейнасці ў якасці суддзі гэтага суда ў фармаце *ad hoc*,

калі такая дзейнасць не пацягне за сабой канфлікт інтарэсаў. Пры гэтым статус міжнароднага служачага Саюза прадугледжвае яго абавязак прымаць меры да папярэджання або ўрэгулявання канфлікту інтарэсаў. У разуменні пунктаў 35 і 56 Палажэння аб ЕЭК указаная дзейнасць не з'яўляецца для службовай асобы Камісіі «іншай працай» або «іншай аплачвальнай дзейнасцю».

21.2. Дзейнасць у якасці суддзі Суда СНД або суддзі іншага міжнароднага суда *ad hoc* не адносіцца да выкладчыцкай, навуковай або іншай творчай дзейнасці, указанай у пунктах 35 і 56 Палажэння аб ЕЭК.

III. Заключныя палажэнні

Копію гэтага Кансультатыўнага заключэння накіраваць заяўніку.

Кансультатыўнае заключэнне размясціць на афіцыйным інтэрнэт-сайце Суда.

Старшынствуючы

А.А. Дронаў

Суддзі:

А.М. Ажыбраімава

Э.У. Айрыян

Д.П. Аляксандраў

А.А. Забара

Е.Ж. Ісмаілаў

М.Т. Кайыпаў

А.Б. Кішкембаеў

Н. У. Паўлава

А. Г. Тунян